

Søknad om godkjenning av opplæringsdel

Det vises til Utfyllende regler til forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Tromsø § 10. Alle opplæringsdelens emner er gjennomført, stort sett i løpet av de to første årene av avhandlingsarbeidet. Fordi det tok tid før Jur-8004 ble gjennomført, er også denne søknaden noe sen. For at opplæringsdelen kan godkjennes kreves det innlevert og godkjent et notat der det reflekteres «over læringsutbyttet fra de gjennomførte emnene og betydningen de har hatt for avhandlingsarbeidet».

Emnenes plassering i forhold til hverandre

De 6 emnene i opplæringsdelen bygger delvis på hverandre, og er delvis overlappende. De gjennomføres imidlertid ikke kronologisk. For min del ble eksempelvis utenlandsturen i jur-8005 gjennomført som noe av det første i opplæringen, mens jur-8001 ble gjennomført noe senere.

Læringsutbyttet av de ulike emnene avhenger av forkunnskap. Fordi utenlandsturen ble gjennomført først, var mitt læringsutbytte annerledes enn for de som gjennomføre turen på slutten av opplæringsdelen.

Årsaken til dette er praktiske forhold, og kan vanskelig gjøres noe med. Likevel er effekten av ulike phd studenter får noe ulikt læringsutbytte. Dette gjør at opplæringsdelen blir noe mindre sammenhengende og logisk enn, slik den framstår ved gjennomlesning.

Vitenskapsteori og metoder

I tillegg til masterstudiets obligatoriske fag, har jeg tatt mer enn 3 års studier fordelt på rettsvitenskap, psykologi, helsefag, kristendom og religionsvitenskap. Denne faglige bakgrunnen har gitt bredere perspektiv på både vitenskapsteori og metoder.

I masterstudiet i rettsvitenskap lærer studentene i hovedsak juridisk metode. Dette kan forstås som den metode som anvendes for å finne fram til innholdet av rettsregler og løse konkrete rettsspørsmål.

Psykologi består av en del der en lærer hvorfor mennesker handler og kommuniserer som de gjør, hvordan vi tenker og hva som skjer i hjernen når vi utsettes for sanseinntrykk. Den andre delen av faget psykologi dreier seg om metoder og vitenskapsteori som skal frambringe kunnskapen. Profesjonsutdanningen i psykologi, som jeg ikke har studert, handler i tillegg om hvordan dette skal anvendes klinisk.

Den juridiske metode minner i liten grad om metoder og vitenskapsteori som anvendes i det psykologiske metodefaget. Juridiske metode minner i større grad om anvendt kunnskap, som jeg antar læres på profesjonsutdanningen.

Når juridisk metode sammenlignes med metodefaget i psykologi framtrer en vesentlig forskjell; den juridiske metode skal løse rettsspørsmål, men ikke primært bringe fram ny kunnskap. Den rettsvitenskapelige metoden abstraherer over både juridisk metode, men også over andre

fagdisipliners metode. Det primære formålet er imidlertid ikke nødvendigvis å løse rettsspørsmål, men heller å bringe ny kunnskap. Samtidig vil ny kunnskap ofte bringes ved å løse rettsspørsmål.

Når jeg begynte som phd student var jeg trent i juridisk metode fra masterutdanningen. Metoden har imidlertid klare begrensninger når det gjelder et phd prosjekt. I mitt opprinnelige refleksjonsnotat påpekte jeg at det var et «for stort sprik» mellom forkunnskaper fra jusstudiet og tekstene som fulgte kursene.

Jeg tror spriket skyldes spriket mellom juridisk metode og rettsvitenskapelig metode. I psykologien lærer en om kognitive skjema, altså strukturer som rommer og strukturer vår erfaring og kunnskap. Gjennom jusstudiet utvikles et kognitivt skjema for juridisk metode. Når rettsvitenskapelig metode læres må det utvikles et nytt kognitivt skjema. Det tas da utgangspunkt i det kjente kognitive skjema for juridisk metode. Først endres og tilpasses dette skjemaet til det nye som læres.

På et punkt i denne prosessen har det for meg, oppstått en distinksjon mellom skjemaet for juridisk metode og rettsvitenskapelig metode. Jeg tror at en slik distinksjon mellom de to metodene er viktig for å være rettsforsker, og ikke bare jurist. Jeg mener altså at jeg nå har to til dels ulike kognitive skjema; ett for juridisk metode, og ett for rettsvitenskap.

Den samme kunnskapen kan struktureres og analyseres i begge skjemaene. Avhengig av hvilket skjema som benyttes i analysen vil det frakomme ulike kunnskap.

Slik jeg ser det kan diskusjonene om rettsdogmatiske eller rettsvitenskapelige metoder forstås gjennom de kognitive skjemaene. For noen kolleger er det kognitive skjema i diskusjonene bundet til hvilket resultat domstolene vil lande på. For andre kolleger er domstolenes oppfatning nærmest irrelevant. De fleste er ett sted mellom ytterpunktene.

Fagene rettsvitenskapens vitenskapsteori og rettsvitenskapens metoder, har gitt grunnlaget for å bedre forstå de rettsvitenskapelige diskurser. Dette gjelder særlig de uenigheter i metodeforståelse som ulike forskere har. Diskusjonene og fagene har vært egnet til å forstå den vitenskapelige tradisjonen til rettsvitenskapen, og ikke bare en snever juridisk metode.

Da jeg nærmet meg slutten av masterstudiet erkjente jeg at min tenkning hadde endret seg. Endringen i tenkning var ikke begrenset til de rent faglige spørsmål, men var også tilpasset både forståelsen av samfunnet og mellommenneskelige relasjoner. Jeg mener denne endringen skyldes at et nytt kognitivt skjema var oppstått.

På slutten av phd studiet har jeg på nytt hatt samme opplevelsen. Jeg opplever at jeg har hatt en personlig utvikling som gjør at min forståelse på nytt har endret seg. Jeg mener å i større grad se strukturer og systemer, der jeg tidligere så ord eller paragrafer.

Da jeg leste tekster til kursene i rettsvitenskapens metoder og rettsvitenskapens vitenskapsteori var jeg frustrert fordi jeg ikke forstod det jeg leste. Kursene og diskusjonene var på samme måte krevende og frustrerende fordi jeg ikke forstod. Jeg ser og erkjenner at frustrasjonen skyldtes at jeg forsøkte å passe et rettsvitenskapelig kognitivt skjema til et skjema av juridisk metode.

Et sentralt spørsmål i kursene var hvordan våre arbeider skulle plasseres i diskursen. Dette kastet meg ut i en ørkenvandring der jeg lurte stille meg. Mitt svar har vært at forskningsspørsmålene må være styrende for valget av metode, og ikke motsatt. Mine forskningsspørsmål besvares best gjennom en rettsdogmatisk metode.

Skrivekurs og avhandlingsskriving

Ideen om skrivekurs og innholdet i dette er i prinsippet bra. Tekstene som sendes inn er på ulike nivåer og fra ulike fagområder. En særlig utfordring med tekstene er at de er fra ulike kapitler i avhandlingene. Dette gjør at konteksten kan være vanskelig å få tak i.

Fordi det er inntatt et krav om artikkel, burde en knytte det første skrivekurset til artikkelen. Teksten vil da være mer komplett, og kunne ha et mer jevnt nivå. Dette vil knytte det en skal lære ved å skrive artikkel til det en skal lære om å skrive.

Vitenskapelig kommunikasjon

Det har vært ett dagskurs om vitenskapelig kommunikasjon. Sett i sammenheng med den tiden som brukes på forskning og undervisning er det betegnende at kun en dag brukes til forskningsformidling.

Betydning for avhandlingsarbeidet

Doktorgradsopplæringen består i stor grad modnings- og refleksjon. Modning og refleksjon påvirker avhandlingsarbeidet først og fremst indirekte. Opplæringsdelen har ikke bare påvirket mitt avhandlingsarbeid på en positiv måte. Opplæringsdelen har vært helt nødvendig for å skrive en avhandling.

For egen del kunne flere dager ha vært brukt i disse organiserte diskusjonene, men ikke på bekostning av et økt pensum. Dette fordi det er mer enn nok å lese av fagspesifikke emner.

Når det skal dras fram momenter av betydning må noen forhold nevnes. For det første er diskusjonene rundt teori og metode av stor betydning for å kunne oppfylle metodekravene ved avhandlingen.

For det andre er internasjonaliseringsperspektivet veldig bra. Gjennom studieturen, og forskergruppetur har jeg fått overraskende gode faglige utbytter.

Beste hilsener

Marius Storvik